



STEINERHØYSKOLEN
Rudolf Steiner University College

Årsrapport 2020



STEINERHØYSKOLEN

Professor Dahls gate 30, 0260 Oslo

+47 22540590 /adm@steinerhoyskolen.no

www.steinerhoyskolen.no

Innhold

I.	Styrets beretning	3
II.	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	7
III.	Årets aktiviteter og resultater	8
IV.	Styring og kontroll i virksomheten.....	19
V.	Vurdering av framtidsutsikter.....	20
VI.	Foreløpig Årsregnskap	30

I. Styrets beretning

STYRETS ÅRSBERETNING FOR 2020

[Styrets vurdering av om måloppnåelse og resultater står i et tilfredsstillende forhold til fastsatte mål og resultater for 2020](#)

Steinerhøyskolens resultater for 2020 er som planlagt og i tråd med høyskolens satsningsområder. Til tross for underskudd gjelder dette også økonomien. Etter 3 år på med overskudd ble det underskudd i 2020. Dette underskuddet har vært forutsagt i flere år og er forbigående. Ved utgangen av året var egenkapitalen fortsatt på 28%. De senere års arbeid med å få på plass flere forutsigbare finansieringskilder har gitt gode og varige resultater.

Året 2020 ble preget av pandemien. Vi har lyktes godt med å legge om til digital undervisning, men det er ingen tvil om at studentenes trivsel har gått ned. I hvilken grad dette har påvirket gjennomføringen er usikkert. Det mest synlige resultatet av pandemien er at vi måtte avlyse det aller meste av vår kursvirksomhet.

Antall studenter som startet ved våre 3 heltidsutdanninger høsten 2020 var 43. Dette er samme antall som i 2019. Historisk sett er dette høyt, men tallet er likevel ikke bærekraftig. Antall studenter var i oktober 287 (DBH). Dette er det høyeste tallet noensinne og kan bety at vi er ute av en 5 års periode med stagnasjon.

Antallet publiseringspoeng er gikk ned etter rekordåret 2019. Problemet er at vi har for få ansatte som publiserer regelmessig.

[Gjennomføringen av budsjettet med vekt på prioriterte mål og aktiviteter i tilskuddsbrevet, herunder søkningen til akkrediterte studier.](#)

Antall søkere til våre 3 heltids grunnutdanninger var ganske stabilt i forhold til 2019. Dette er et høyt nivå i et historisk perspektiv. Dessverre øker ikke antall studenter som faktisk starter. Bare halvparten av opptatte heltids studenter startet høsten 2020.

Totalt antall studenter på heltid øker ikke så mye som vi hadde forventet.

[Erklæring om at pris på eventuelle transaksjoner mellom tilskuddsmottaker og nærstående enheter, og eventuelle intertransaksjoner, er fastsatt etter markedsmessige vilkår.](#)

For å være på den sikre siden anser vi Berle Antroposofisk Arbeidssenter, som Steinerhøyskolen er leietaker hos, som nærstående enhet. Steinerhøyskolen betalte i 2020 en årlig husleie på ca. 1400 kr pr kvadratmeter. Husleien er behandlet av begge styrever og er på samme nivå som andre leietakere i bygget. Steinerhøyskolen har gjennom flere år fakturert huseier for vaktmester og administrativ støtte (herunder regnskapsførsel og daglig drift). Godtgjørelsen antas å være markedsmessig.

[Kort omtale av vesentlige forhold som har hatt betydning for oppnådde resultater, herunder en konkret beskrivelse av hvilke utfordringer institusjonen har innenfor utdanning og forskning, og styrets tiltak for å forebygge eventuelle avvik](#)

Steinerhøyskolens definerte samfunnsoppdrag er å utdanne for steinerskoler, steinerbarnehager og sosialterapeutiske virksomheter. Bredden i studietilbudet og lavere antall studenter enn ønskelig innebærer et kontinuerlig press på økonomien og krever stram styring.

De siste årene er det arbeidet mye med å etablere nye, forutsigbare og langsiktige finansieringskilder. Som forutsagt i årsberetningen for 2019 fortsatte økningen i 2020. Årlige faste bidrag fra våre samarbeidspartnere er nå oppe i 1,9 mill. kr. pr. år.

En varig bedre økonomi vil gjøre det mulig å:

- markedsføre studietilbudene og profilere Steinerhøyskolen bedre
- forsterke fagmiljøet med fokus på forskning og førstestillingskompetanse

I januar 2020 ble trinn to i Steinerhøyskolens nye lønssystem gjennomført. Dette er en belastning for økonomien, men en forutsetning for å kunne rekruttere unge og kompetente medarbeidere etter hvert som nåværende medarbeidere går av med pensjon. Gjennomsnittsalderen blant de ansatte har gått betydelig ned de siste årene, men 53 år er fortsatt det høyeste i sektoren.

Steinerhøyskolen scorer svært bra på studiebarometeret også i 2020. Lærerstudentene på 3-årig studium gir en totalvurdering på 4,6 (av 5) for tredje år på rad, mens gjennomsnittet på pedagogiske utdanninger ligger stabilt på 4,0. På barnehagelærerutdanningen går totalvurderingen ned fra 4,7 til 4,3. Landsgjennomsnittet ligger stabilt på 4,0. Masterstudiet som vanligvis scorer aller best, går ned til 3,9. Dette og er fortsatt nær gjennomsnittet, men krever oppfølging. Pandemien kan være en mulig forklaring. For første gang er vår nye fellesgrad på masternivå med i Studiebarometeret. En totalscore her på 4,3 er svært gledelig. Interne undersøkelser viser samme positive resultater. Studentene trekker frem at de er spesielt tilfredse med undervisning og veiledning, og mange setter stor pris på kombinasjonen av teori, praksis og kunstfag.

Disse resultatene er til inspirasjon, men vi må være oppmerksomme på at antall respondenter i undersøkelsen er lavt, og at vi uten flere studenter risikerer å falle helt ut.

Steinerhøyskolen representerer kvaliteter, verdier og et menneskesyn som mange slutter seg til. Det er derfor grunn til å tro at kompetanse på dette feltet i større grad vil bli etterspurt i årene som kommer. Derfor anses målet om å rekruttere langt flere studenter i framtiden fortsatt som realistisk. For å realisere et slikt potensiale, må særlig to ting skje: Steinerhøyskolens tilbud og muligheter må bli bedre kjent, og steinerpedagogisk utdanning og kompetanse må anerkjennes som likeverdig med annen utdanning på samme nivå og av samme varighet. Større synlighet og bedre dialog med øvrige aktører i universitets- og høyskolesektoren vil også bidra til at flere unge mennesker vil vurdere Steinerhøyskolen som et fremtidig arbeidssted.

De største fremtidige utfordringene ligger først og fremst på tre områder:

- rekruttere flere studenter.
- generasjonsskifte blant de ansatte
- oppnå akkreditering av høyskolen

[Omtale av eventuelle planlagte organisatoriske endringer som antas å ville påvirke virksomhetens rettslige eller økonomiske stilling](#)

Det er ikke planlagt vesentlige endringer på dette området.

Overordnet fremstilling av de viktigste prioriteringene for 2021

- Øke tilstrømmingen, spesielt til heltidsstudiene og mastergradene
- Steinerhøyskolen skal ha bedre gjennomføring enn landsgjennomsnittet
- Fortsatt topp-plassering på studiebarometeret
- Følge plan for kompetanseheving og oppgradering til førstestillings- og professorkompetanse
- Ivareta akademisk frihet i forskning og undervisning
- Øke vitenskapelig publisering
- Drive det fagfellelvurderte tidsskriftet RoSE (Research on Steiner Education) sammen med Alanus Hochschule i Tyskland
- Videreutvikle mulighetene til å ta enkeltemner fra utdanningene, regionalt/sentralt
- Bygge på erfaringer fra pandemien og tilby mer nettbasert undervisning
- Vurdere nye undervisningsformer som kan redusere antall timer
- Øke antall studiepoeng per faglig årsverk
- Videreutvikle samarbeidet med OsloMet, faglig og administrativt
- Revidere strategisk plan, herunder oppdatert strategi for profilering og posisjonering.
- Utnytte studentene og studiebarometeret i vår markedsføring
- Akkreditering av høyskolen innen 2 år

Omtale av resultater på arbeidet ved institusjonen når det gjelder likestilling, diskriminering og tilgjengelighet

Stiftelsen hadde ved utløpet av 2020 20,3 årsverk. 62 % av disse årsverkene ble utført av kvinner.

Styret består av 4 kvinner og 4 menn.

2 av høyskolens 4 studieledere er kvinner.

Andelen kvinner i førstestillinger er ganske stabil på 36%.

Stiftelsen lønner ikke etter kjønn. Styret mener det ikke er behov for konkrete likestillingstiltak, og at det allerede tas tilstrekkelig hensyn til likestilling. Steinerpedagogisk kompetanse på det akademiske nivået høyskolen trenger er mangelvare. Dette betyr at kjønn og etnisitet er underordnet faglige kvalifikasjoner.

Stiftelsen er en arbeidsplass hvor det ikke forekommer diskriminering på bakgrunn av kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, språk eller livssyn. Dette ivaretas gjennom like vilkår, rettigheter og muligheter i ansettelses- og arbeidsforholdet. Tiltak vurderes og utformes etter behov i virksomheten.

Steinerhøyskolen legger vekt på å tilrettelegge forholdene for studenter og besøkende slik at alle kan få godt utbytte av høyskolens tilbud. Per i dag må rullestolbrukere bruke en sideinngang for å komme direkte til heisen da det ikke har vært mulig for huseieren å installere rullestolheis.

Omtale av arbeidet samfunnssikkerhet og beredskap

- Høyskolens administrative leder har det operative ansvaret for beredskap og HMS-arbeid.
- Administrativ leder deltar regelmessig på beredskapsmøter innen sektoren.
- Ny HMS-håndbok blir lansert våren 2021.
- Høyskolen har avtale med Agil Helse om bedriftshelsetjeneste.
- Informasjon om høyskolens rutiner og krisehåndtering inngår i studiehåndboken som alle studenter får tilgang til elektronisk og/eller i trykket versjon ved oppstart av studier.
- Vernerunde med verneombud, vaktmester og representant for ledelsen gjennomføres normalt en gang i året.
- Egenkontrollrunde med fokus på el. sikkerhet utføres normalt en gang i året.
- Brannøvelse skal gjennomføres minst en gang hvert studieår, men på grunn av pandemien er dette utsatt til 2021.

Vedtatt i styremøte 09. mars 2021

I styret for Stiftelsen Steinerhøyskolen

Ninon Onarheim Styreleder	Lars Hektoen Nestleder	Sissel Østberg Styremedlem	Stein Tennebo Styremedlem
Josefin Winther Styremedlem	Geir Legreid Styremedlem	Morten Stene Styremedlem	Guro Grimstad Karlsen Styremedlem

II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Steinerhøyskolen er en stiftelse som har som formål å tilby lavere og høyere grads utdanning innen steinerpedagogikk, tilby etter- og videreutdanning, drive forskning og utviklingsarbeid, samt bidra til forskerutdanning innenfor fagområdet. Stiftelsen baserer sin virksomhet på et antroposofisk idégrunnlag. Stiftelsen skal også formidle og informere om steinerpedagogikk i offentligheten.

Høyskolens samfunnsoppdrag er å tilby steinerpedagogisk grunn-, etter- og videreutdanning til personer som arbeider eller skal arbeide i steinerbarnehager, steinerskoler og sosialterapeutiske virksomheter.

Steinerhøyskolen tilbyr per i dag akkrediterte studier på bachelor- og masternivå: 5-årig grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 med steinerpedagogikk (mastergrad i samarbeid med Oslo Met), Steinerpedagogisk lærerutdanning (bachelorgrad), Steinerpedagogisk barnehagelærerutdanning (bachelorgrad), Antroposofisk sosialpedagogikk (bachelorgrad), samt erfaringsbasert mastergrad i steinerpedagogikk. Lærerutdanningene og mastergradsstudiene er pedagogiske studier, mens sosialpedagogikk har grunnelementer både fra steinerpedagogikk og helsefag.

Steinerhøyskolen tilbyr også enkelte emner/emnegrupper som videreutdanning eller deler av grunnutdanning for studenter som av ulike grunner ikke kan ta hele studiet eller studere på heltid.

Høyskolen er sentralt lokalisert på Majorstuen i Oslo og holder til i en gammel skolebygning eid av en antroposofisk stiftelse.

Rektor Dagny Ringheim, Forskningsleder Henrik Holm og Administrativ leder Steinar Døhlen utgjør høyskolens toppledelse.

Rapporter som gjelder for 2020 er publisert på *DBH*.

Hovedtall

Antall årsverk 2020	20
Antall fast ansatte 31.12.20	28
Antall registrerte studenter	285 pr oktober 2020
Totale inntekter	23,8 MNOK
Total tildeling fra Kunnskapsdepartementet og andre departementer	14,6 MNOK
Årsresultat	-1,2 MNOK

Redegjørelse for økonomiske forhold:

Steinerhøyskolen driver hovedsakelig med høyskoleaktiviteter og har ingen underenheter. Inntekter og kostnader relatert til kursvirksomhet holdes regnskapsmessig atskilt fra annen virksomhet.

III. Årets aktiviteter og resultater

Resultatrapportering på sektormål

	Resultat 2019	Resultat 2020	Mål 2019 ¹	Mål 2020 ²
Sektormål 1 Høy kvalitet i utdanning og forskning				
Andel bachelorkandidater som gjennomfører på normert tid	55% (DBH)	52% (DBH)		
Andelen mastergradskandidater som gjennomfører på normert tid	57% (lite utvalg)	61% (lite utvalg)		
Andel PH. D.-kandidater som gjennomfører innen seks år	X	X		
Skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten	4,7	4,4		
Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter	31,1	34,6		
Antall publikasjonspoeng per faglig årsverk	0,8 (DBH)	0,4 (estimat)		
Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk	X	X		
Andel utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totalt antall studenter	X	X		
Sektormål 2 Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling				
Andel mastergradskandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning	For lite utvalg	For lite utvalg		
Bidragsinntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk	X	X		
Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk (000)	12,0	4,7		
Andel forskningsinnsats i MNT-fag	X	X		
Sektormål 4 Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem				
Antall studiepoeng per faglig årsverk	590 (DBH)	623 (DBH)		
Andel kvinner i dosent- og professorstillinger	0	38		

¹ Kun for dem som har satt opp et måltall

² Kun for dem som har satt opp et måltall

Sektormål 3

Kandidattall på helse- og lærerutdanningene		
	Mål 2020	Resultat 2020
Helseutdanningene:		
Lærerutdanningene:	60	19

Vurdering av resultatene på nasjonale styringsparametere:**Sektormål 1: Høy kvalitet i utdanning og forskning****Kvantitativ styringsparameter: Gjennomføring av bachelor- og masterstudier**

- Andel bachelorkandidater som gjennomfører på normert tid: 52 %
- Andel masterkandidater som fullfører på normert tid (3 år på deltid): 61 %

Gjennomstrømming, studiepoengproduksjon og normert tid

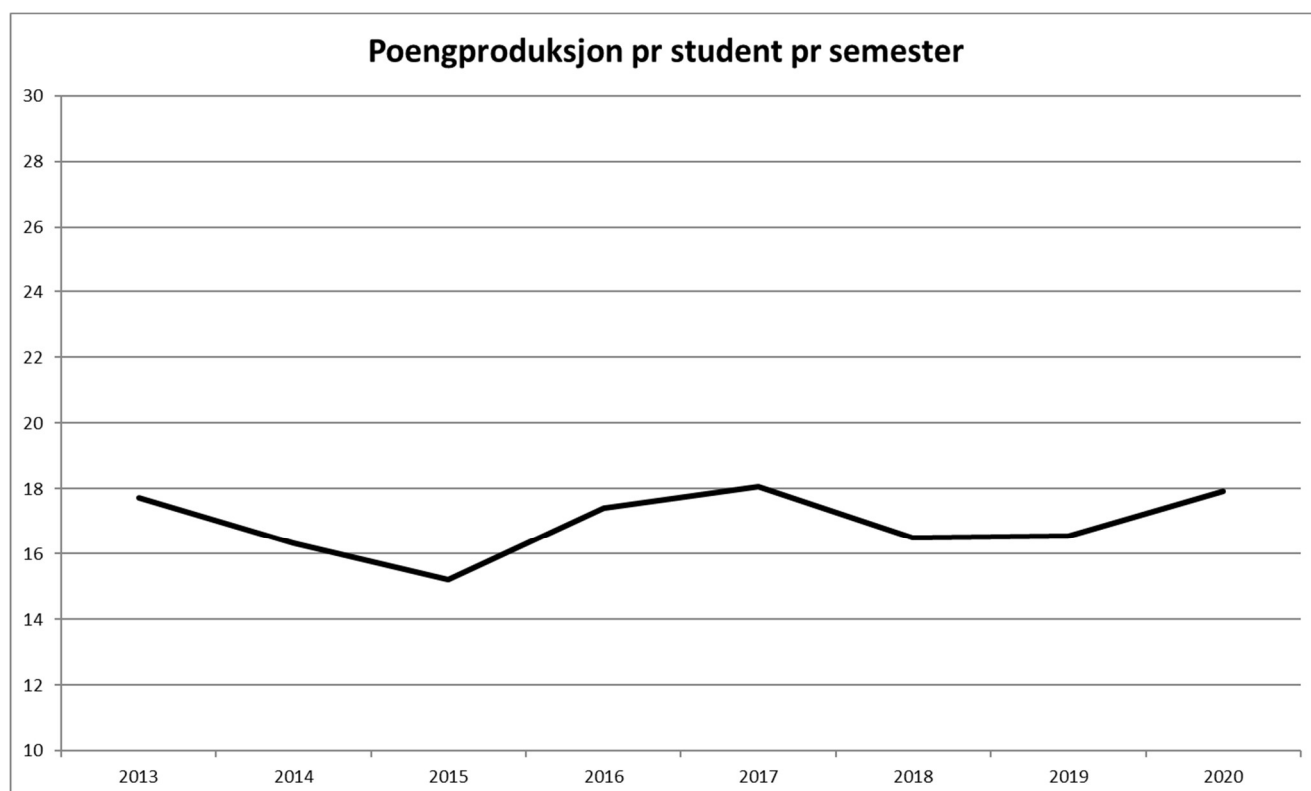
Steinerhøyskolen er kontinuerlig opptatt av å opprettholde og forbedre gjennomstrømmingen ved de ulike studietilbudene. Individuell utdanningsplan utarbeides for studenter som ikke har mulighet til å fullføre studier på normert tid grunnet helse eller andre forhold. Ifølge NOKUTs Studiebarometer og interne undersøkelser av studiekvalitet og læringsmiljø gir Steinerhøyskolen god veiledning og oppfølging. En av fordelene med få studenter og et lite miljø er god oversikt med gode muligheter til å fange opp de studentene som kan og vil fullføre sine studier.

Andelen studenter som gjennomfører studiene på normert tid, er litt høyere enn gjennomsnittet i sektoren, men likevel lavere enn ønskelig. Studentgruppene er små, og det kan være store variasjoner fra kull til kull. Det er lite som tyder på at lavere andel enn ønsket henger sammen med mangelfull oppfølging av studentene jfr. *Studiebarometeret 2020*. I NOKUTs og våre egne undersøkelser kommer det tydelig frem at studentene er fornøyd med undervisningen, oppfølgingen, studiets innhold og læringsmiljø. Det vurderes slik at det er utenforliggende faktorer (alder, familie, helse m.m.) som i stor grad er årsak til avbrudd, permisjoner og lignende.

Studiepoengproduksjon, gjennomsnitt per student:

De siste årene har etterspørselen etter kompetanseheving i steinerskolene og -barnehagene blitt stadig høyere. Steinerhøyskolen tilbyr enkeltemner fra lærer- og barnehagelærerutdanningen som videreutdanning eller deler av heltidsutdanningen. Dette har medført en økning i studenttall og studiepoengproduksjon totalt sett, men har samtidig ført til at poengproduksjonen per student ikke øker (jfr. tabell nedenfor). Denne utviklingen understreker Steinerhøyskolens behov for å øke tilstrømmingen til høyskolens grunnutdanninger på heltid.

År	Studiepoeng per student Vårsemesteret	Studiepoeng per student Høstsemesteret	Studiepoeng per student Hele året
2020	20,9	15,3	35,8
2019	17,5	15,7	33,0
2018	19,2	14,2	33,0
2017	18,5	17,6	36,2
2016	19,5	15,3	34,8
2015	18,8	12,1	30,4
2014	18,0	15,0	32,6
2013	17,8	17,7	35,4
2012	20,3	21,0	41,2
2011	20,2	19,0	39,2



En negativ trend ble brutt i 2015, men vi er fortsatt ikke over nivået fra 2013. Tallene influeres av at ca. 70% av våre studenter er deltidsstudenter og at halvparten av studentene fortsatt ikke gjennomfører på normert tid.

Steinerhøyskolens kvalitetspolitikk er å sørge for god kommunikasjon, lave terskler og åpne dører slik at dialog og samhandling blir enklest mulig. Det er små og gjennomsiktige forhold ved høyskolen, og relasjonen mellom studenter og høyskolens medarbeidere sikrer studentene nødvendig oppfølging og tilrettelegging for å kunne nå studiets målsettinger. Studentene får god informasjon om de ulike emnenes inndeling og mål, krav til oppmøte, arbeidskrav, forventet arbeidsomfang, pensumlitteratur og hvordan faglig nivå og egnethet blir vurdert og kontrollert. Hver student har dessuten en mentor de kan rådføre seg med og som tar initiativ overfor studenter som står i fare for å miste grepet på studiene. God informasjon og oppfølging (oppgaveveiledning og tilbakemelding, praksisveiledning og mentorordning) bidrar til å skape klarhet og sikre at læringsutbyttet kan nås.

Det gjennomføres årlige studentevalueringer som tar for seg ulike sider av studiets kvalitet. Studentenes vurdering av hvilke muligheter de har hatt til å oppnå forventet læringsutbytte blir besvart i de spørsmål evalueringene tar opp. I tillegg utformes det årlige eksamensrapporter som evaluerer resultatene samt viser en utvikling over tid. Steinerhøgskolens faglig ansatte og ledelse analyserer resultatene fra disse evalueringene og vurderer om tiltak bør igangsettes, og i tilfelle hvilke.

Andelen bachelorstudenter som gjennomfører på normert tid ligger faktisk litt over landsgjennomsnittet for sektoren. Dette forholdstallet har utviklet seg svært positivt de senere årene. Kvalitetssikringssystemet legger opp til årlige evalueringer fra studentgruppene, og det er ingen indikasjoner på at høyskolens undervisning eller oppfølging av studentene påvirker gjennomstrømmingen negativt i 2020.

Nedenfor fremgår en oversikt over Steinerhøgskolens studieprogrammer:

Studieprogram	Varighet	2019 kandidater	Andel normert tid DBH	2020 kandidater	Andel normert tid DBH
Master, deltid	3 år – 120 stp	13	*	11	*
5-årig grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 med steinerpedagogikk, master	5 år – 300 stp				
Sosialpedagogikk, deltid	4 år – 180 stp	4	*	6	*
Lærerutdanning	3 år – 180 stp	15	*	9	*
Barnehagelærer	3 år – 180 stp	8	*	9	*
Barnehagelærerutdanning, deltid	4 år – 180 stp	9	*	1	*
TOTAL bachelor		49	55%	36	52%

* utelatt p.g.a. små utvalg

Steinerhøgskolens prioriterte mål på dette området

I høyskolens prioriterte plan for 2020 har det vært et satsingsfelt under sektormål 1 å øke tilstrømningen til studiene, og til heltidsutdanningene i særdeleshet. Dette har vært et av de viktigste målene gjennom flere år, men studenttallene stagnerer. Tiltakene for å bli mer synlig på områder som høyskolens egenart, verdier og studietilbud har ikke gitt resultater som ønsket. Forhåpentligvis vil en total oppgradering av nettsidene i begynnelsen av 2021 gi resultater.

Samtidig har det vært arbeidet for å gjøre studiene mer attraktive for studenter. Særlig viktig har det vært å klargjøre hvilke overgangs- og påbygningsmuligheter studentene har, og hvordan kandidater fra Steinerhøgskolen kan få eller bygge opp kompetanse for å arbeide i offentlige skoler og barnehager. Dessverre har dette ikke vært nok til å sikre økt tilstrømming til vårt 3-årige lærerstudium. Bare 8 studenter startet på denne lærerutdanningen i 2020. Tallet har aldri vært lavere.

Derfor er vår nye fellesgrad i samarbeid med OsloMet svært viktig for oss. Fellesgraden, 5-årig grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 med steinerpedagogikk, ble akkreditert av NOKUT i 2018 og ble søkbar gjennom Samordna opptak i 2019. Det har vært god interesse for studiet, men det viser seg at frafallet er høyt. Studiet har nå 25 studenter fordelt på to kull. Dette er noe lavere enn forventet.

På vår heltids barnehagelærerutdanning er situasjonen fortsatt bra. Det startet hele 20 studenter i 2020. Dette er rekordhøyt, men frafallet er høyt.

På vår deltids barnehagelærerutdanning med opptak hvert annet år startet hel 28 studenter i 2019. Dette er det høyeste tallet vi har hatt, og det er knapt frafall i det hele tatt.

Når det gjelder barnehagelærerutdanningen, har vi gjennom flere år hatt kontakt med Kunnskapsdepartementet for å få en ny vurdering av kompetansen til Steinerhøgskolens barnehagelærerkandidater. Per i dag gir offentlig barnehagelærerutdanning kompetanse til å arbeide som pedagogisk leder eller styrer i offentlige og private barnehager, mens Steinerhøgskolens barnehagelærerutdanning, som er på samme nivå og har samme varighet, kun gir kompetanse for arbeid som pedagogisk leder og styrer i steinerbarnehager. Vi mener det ville styrke Steinerhøgskolens arbeid med rekruttering dersom steinerbarnehagelærere fikk likeverdig kompetanse som offentlige barnehagelærere.

Sosialpedagogene som er utdannet fra Steinerhøgskolen, har allerede samme kompetanse som miljøterapeuter og miljøarbeidere i kommunal og offentlig tjeneste. Til dette deltidsstudiet har vi opptak hvert annet år. 2020 kullet er nå på 17, mens det startet 22 studenter i 2018.

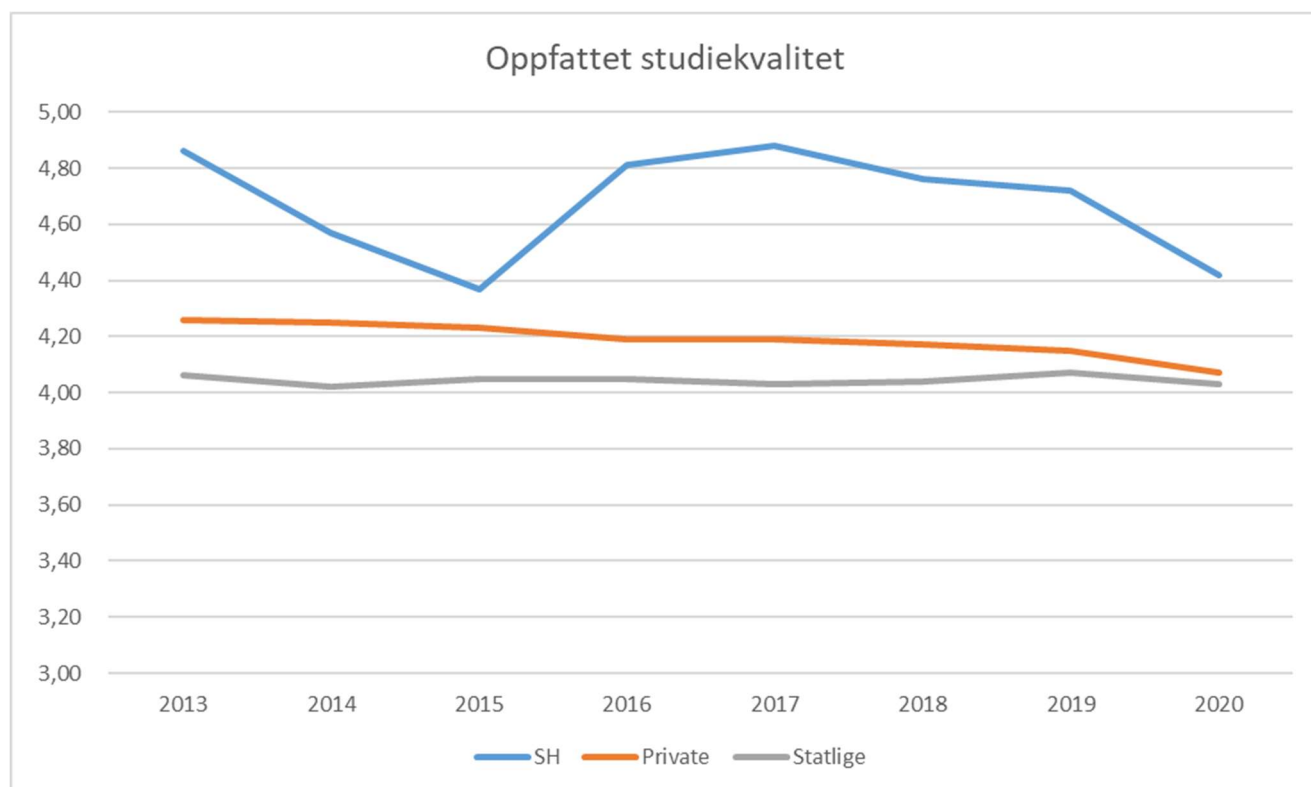
Kvantitativ styringsparameter: Gjennomføring av ph.d.-utdanningen

Steinerhøgskolen har ikke ph.d.-utdanning.

Styringsparameter: Studentenes studieinnsats og tilfredshet

*Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter (DBH) var på 35 timer i 2020. Etter to år med lavere tall er vi tilbake på «normalt» nivå. Dette er et par timer over gjennomsnittet i sektoren.

* Skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten (DBH): 4,4. Som ventet går tallet ned i pandemiåret 2020. Men vi er fortsatt blant de aller beste i sektoren, godt over gjennomsnittet (4,1). Små utvalg gjør at våre tall kan variere fra år til år, så vi kan ikke konkludere med at tendensen er nedadgående. Spørsmålet er hvordan Steinerhøgskolen kan utnytte gode resultater til å øke tilstrømningen til studiene.



Styringsparameter: Vitenskapelig publisering

Antall publikasjonspoeng per faglige årsverk i 2020: 0,4 (estimat). Dette innebærer en nedgang i forhold til rekordåret 2019, men vi har etablert et nytt nivå for publisering. Vi nærmer oss gjennomsnittet for de private høgskolene, men for å komme dit må en større andel av våre ansatte publisere.

Publisering 2020

Henrik Holm

[Musikkfilosofiske tekster. Tanker om musikk – og språk, tolkning, erfaring, tid, klang, stillhet m.m. .](#)

Varkøy, Øivind; Holm, Henrik. 2020, Cappelen Damm Akademisk. Vitenskapelig antologi/Konferanseserie

[Innledning.](#)

Holm, Henrik; Varkøy, Øivind. 2020, Cappelen Damm Akademisk. NMH, STEINER Innledning

[“We must learn to love”: Some reflections on the kinship of philosophical thinking and classical music in an educational perspective.](#)

Holm, Henrik. 2020, Philosophy of Music Education Review. STEINER Vitenskapelig artikkel

[«For å være tro mot virkeligheten trenger vi Gud?» innføring i Josef Piepers filosofi.](#)

Holm, Henrik. 2020, Minervanett. STEINER Kronikk

[«Du er en trussel».](#)

Holm, Henrik. 2020, Dagsavisen. STEINER Kronikk

[Kan vi forstå kristen kultur uten Auschwitz? .](#)

Holm, Henrik. 2020, Vårt land. STEINER Kronikk

[Musikkfilosofiske tankekonstellasjoner om musikalsk mottakelighet og språk.](#)

Holm, Henrik. 2020, Cappelen Damm Akademisk. STEINER Vitenskapelig Kapittel/Artikkel/Konferanseartikkel

[Zeitgestaltung in Wilhelm Furtwänglers Interpretationskunst.](#)

Holm, Henrik. 2020, Georg Olms Verlag AG. STEINER Vitenskapelig Kapittel/Artikkel/Konferanseartikkel

Markus Lindholm

[Five decades of declining methylmercury concentrations in boreal foodwebs suggest pivotal role for sulphate deposition.](#)

Braaten, Hans Fredrik Veiteberg; Lindholm, Markus; de Wit, Heleen A. 2020, Science of the Total Environment. NIVA, STEINER Vitenskapelig artikkel

[Congruence, but no cascade—Pelagic biodiversity across three trophic levels in Nordic lakes.](#)

Andersen, Tom; Hessen, Dag Olav; Håll, Johnny Peter; Khomich, Maryia; Kyle, Marcia; Lindholm, Markus; Rasconi, Serena; Skjelbred, Birger; Thrane, Jan-Erik; Walseng, Bjørn. 2020, Ecology and Evolution. WCL, NIVA,

OS, UIO, NINA, NOFIMA, STEINER Vitenskapelig artikkel

Livet før livet. Kronikk Klassekampen 5.februar

Det er mindre kvikksølv i fisk. Aftenposten Viten 6.februar (med H.-F. Veiteberg Braaten og H. de Wit)

Leketøysfella. Klassekampen 26.2

Livet er sin egen årsak. Biolog nr. 1, 28-33.

Meitemark. Naturen nr. 6, 216-225.

Meditasjoner over barnet. Kronikk Klassekampen 24.12

Lise Lotte Ågedal

I fagbladet *Ride ranke*:

1. Musikk med premature nyfødte
2. Syngende foreldre
3. Bokomtale: «Musikkpraktisk klokskap»
4. Deg og meg i den flerkulturelle barnehagen
5. Rytmelære korona-style
6. Bokomtale: Barnet og musikken
7. Albumomtale: Kom skal vi leke!
8. Rytmeinstrumenter i en terapeutisk kontekst
9. Lag rytmeaktiviteter med helt vanlige barnesanger
10. TRASS- herlig rufsete barnerock!
11. Sangen som livets lydspor
12. Bokomtale: Kunsten å samles
13. Omtale av sanghefte: Hei på deg
14. Musikk som minnefabrikk
15. Det første musikalske møtet
16. Barnehage og skole er stengt. Synge med barna!
17. Syng og lær

Jenny Steinnes

[«DU SKAL IKKE MOBBE» : En psykoanalytisk revolusjon i tilnærmingen til mobbing? .](#)

Nordtug, Birgit; Steinnes, Jenny Elise. 2020, Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk. HINN, STEINER Vitenskapelig artikkel

Morten Stene

[I kjærligheten til det skjønne ...: Om musikk og filosofi hos Platon .](#)

Stene, Morten. 2020, Cappelen Damm Akademisk. STEINER Vitenskapelig Kapittel/Artikkel/Konferanseartikkel

Frode Barkved**[Rudolf Steiner's concept of history in light of his early philosophy and later esotericism.](#)**

Barkved, Frode. 2020, Research on Steiner Education. STEINER Vitenskaplig artikkel

Dag Øystein Nome**[Toddlers as ignorant citizens: An explorative study of conflicts and negotiations involving toys in kindergarten.](#)**

Nome, Dag Øystein. 2020, Contemporary Issues in Early Childhood. STEINER, UIA Vitenskaplig artikkel

Fabio Bento**[A complexity perspective on parent-teacher collaboration in special education: Narratives from the field in Lebanon.](#)**

Aouad, Jennifer; Bento, Fabio. 2020, Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity.

STEINER Vitenskapelig artikkel

Oppsummering og vurdering av Steinerhøgskolens mål for 2020 innenfor området:

- Sørge for riktig bemanning og bruk av faglig tilsatte
- Kontinuerlig overvåking av poengproduksjon

Vi har en bemanning som gir muligheter for publisering, og de fleste ansatte får avsatt tid til det.

Forskningsleder følger opp disse ansatte. Utfordringen er å få flere ansatte til å publisere-

Formidling

Pandemien har satt sine begrensninger på foredrag og konferanser. Likevel er Steinerhøgskolens formidlingsaktivitet fortsatt svært høy sett i forhold til antall medarbeidere. Aktivitetsnivået avhenger av behovene som meldes fra steinerpedagogiske virksomheter og fra arenaer som er interessert i steinerpedagogiske verdier eller perspektiver. I 2020 har Steinerhøgskolens medarbeidere meldt inn følgende formidlingsbidrag:

Formidlingsaktivitet 2020						
Type formidling				i Norge	i utlandet	Totalt
Foredrag og kursvirksomhet				29	9	38
Konferansebidrag				0	3	3
Artikler/kronikker og debattinnlegg				41	3	44
Bokutgivelser/doktoravhandlinger				2	0	2
Kunstneriske prosjekt, utstillinger, forestillinger, konserter				51	5	56

Sektormål 2: Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

Styringsparameter: Relevans i utdanningen

* Andel masterkandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning (NIFU/Kandidatundersøkelsen)

Vi har for få masterkandidater til å delta i undersøkelsen. Våre egne tall er vanskelig å tolke og kan ikke tillegges stor vekt.

Steinerhøgskolens arbeid for å sikre relevans i studieprogrammene

Steinerhøgskolens viktigste oppdragsgivere og samarbeidspartnere er Steinerskoleforbundet, Steinerbarnehageforbundet, Sosialterapeutisk forbund og Steinerskolenes foreldreforbund. Sammen med disse aktørene drøftes overordnede målsettinger og overordnede planer legges. Alle viktige spørsmål som berører utdanningene blir kommunisert gjennom forbundene eller direkte til og fra de ulike praksisfeltene. Det konkrete samarbeidet om for eksempel praksis og praksisplasser skjer med de enkelte steinerskoler, steinerbarnehager og sosialterapeutiske virksomheter.

Styringsparameter: Bidrags- og oppdragsinntekter

- * Bidragsinntekter fra Forskningsrådet per faglige årsverk: 0
- * Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglige årsverk: Kr. 4.700

Steinerhøgskolens bidrags- og oppdragsinntektene har aldri vært høye. Nivået er godt under snittet for private høyskoler. Men bidrags- og oppdragsinntekter har en snever definisjon. Ser man på det bredere måltallet «andre inntekter per faglige årsverk», er det ingen privat høyskole som over tid har vært på et høyere nivå enn Steinerhøgskolen (f.eks. 256.000 i 2019). Størstedelen av disse inntektene kommer fra kurs og konferanser.

I august hvert år samles normalt over 300 steinerpedagoger fra hele Norden til en ukes etterutdanning på våre populære «Oslo-kurs». Hver høst de siste årene har Steinerhøgskolen arrangert lærerstevne for landets steinerskolelærere på oppdrag fra Steinerskoleforbundet. Inntektene fra disse arrangementene utgjorde over 2 mill. i 2019, men på grunn av pandemien faller disse inntektene dramatisk i 2020.

Styringsparameter: MNT-fag:

- * Andel forskningsinnsats i MNT-fag (NIFU/ FoU-statistikken): 0

Samspill mellom forskning og utdanning

Den forskningen som utføres ved Steinerhøgskolen bringes inn i undervisning og i pensumlitteratur. I samarbeid med steinerskoler, -barnehager, forbund og steinerpedagogiske lærerutdanningsinstitusjoner i Norden har Steinerhøgskolen vært med på å bygge opp et felles forskningsnettverk (NORENSE) med en praksisnær forskningsprofil. Den praksisnære forskningen kan bidra til en samlet forskningskultur med samvirke mellom kunnskapsutvikling i skole, utdanning og forskning.

Forskningsleder Henrik Holm ved Steinerhøgskolen er med i ledelsen av NORENSE. Nettverket består av medlemmer som representerer høyskolene, steinerskolene, steinerbarnehagene, foreldreforeningene og forbundene i Norge, Sverige og Finland. NORENSE utbetaler årlig ca. 300 000 NOK til ulike forskningsprosjekter og støtte til noen få nordiske studenter ved Steinerhøgskolens internasjonale masterstudium.

Internasjonalt samarbeid for å styrke fagmiljøet

Steinerhøyskolen har en samarbeidsavtale med Alanus Hochschule für Kunst und Gesellschaft (www.alanus.de) i Tyskland vedrørende utveksling av fagpersonell og studenter. Alanus tilbyr dessuten en tyskspråklig variant av Steinerhøyskolens internasjonale masterstudium som i Norge har engelsk som undervisningsspråk. Samarbeidet bidrar til et større fagmiljø og tettere kontakt rundt faglige spørsmål knyttet til forskning og forskningens betydning i undervisningen.

Tidsskriftet RoSE (Research on Steiner Education)

Samarbeidet med Alanus Hochschule har vært betydningsfullt på flere plan, bl.a. med etableringen av det felles fagfelleverdret elektroniske tidsskriftet RoSE (<http://www.rosejournal.com>). Dette internasjonale forskningstidsskriftet kommer ut i 1-2 utgaver pr år på både engelsk, tysk og spansk.

INASTE (International Network for Academic Steiner Teacher Education)

INASTE består av ca. 20 steinerpedagogiske lærerutdanningsinstitusjoner som har eller arbeider for å få akademisk akkreditering. Nettverket har sitt sete i Wien og arrangerer konferanser hvor grunnleggende verdier og innhold i lærerutdanningene drøftes. Dessverre måtte konferansene avlyses i 2020.

Oppsummering og vurdering

Alle prosjekter har som mål å fordype og videreutvikle samspillet mellom forskning og utdanning ved Steinerhøyskolen. Samarbeidet med steinerskoler, -barnehager og sosialterapeutiske virksomheter samt høyskolens formidling av resultater og funn kan bidra til å videreutvikle/endre praksis på kortere og lengre sikt. Resultater som er kommet frem til nå, viser seg å være relevante for høyskolens utdanninger, for skoler, barnehager og sosialterapeutiske virksomheter.

Styringsparameter: Horisont 2020-kontrakter og andel utvekslingsstudenter

* Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk (Forskningsrådet/NIFU): 0

* Andel utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus + av totalt antall studenter (DBH): 0

Steinerhøyskolen har ingen Horisont 2020-kontrakter. Det er heller ikke utvekslingsstudenter på noen av våre studieprogrammer, men flere lærerstudenter har hatt praksis i utlandet.

Steinerhøyskolens masterprogram er internasjonalt, og dette sørger for at det er god utveksling mellom norske og internasjonale masterstudenter.

Sektormål 3: God tilgang til utdanning**Styringsparameter: Kandidattall**

Departementets måltall for Steinerhøyskolen 2019:

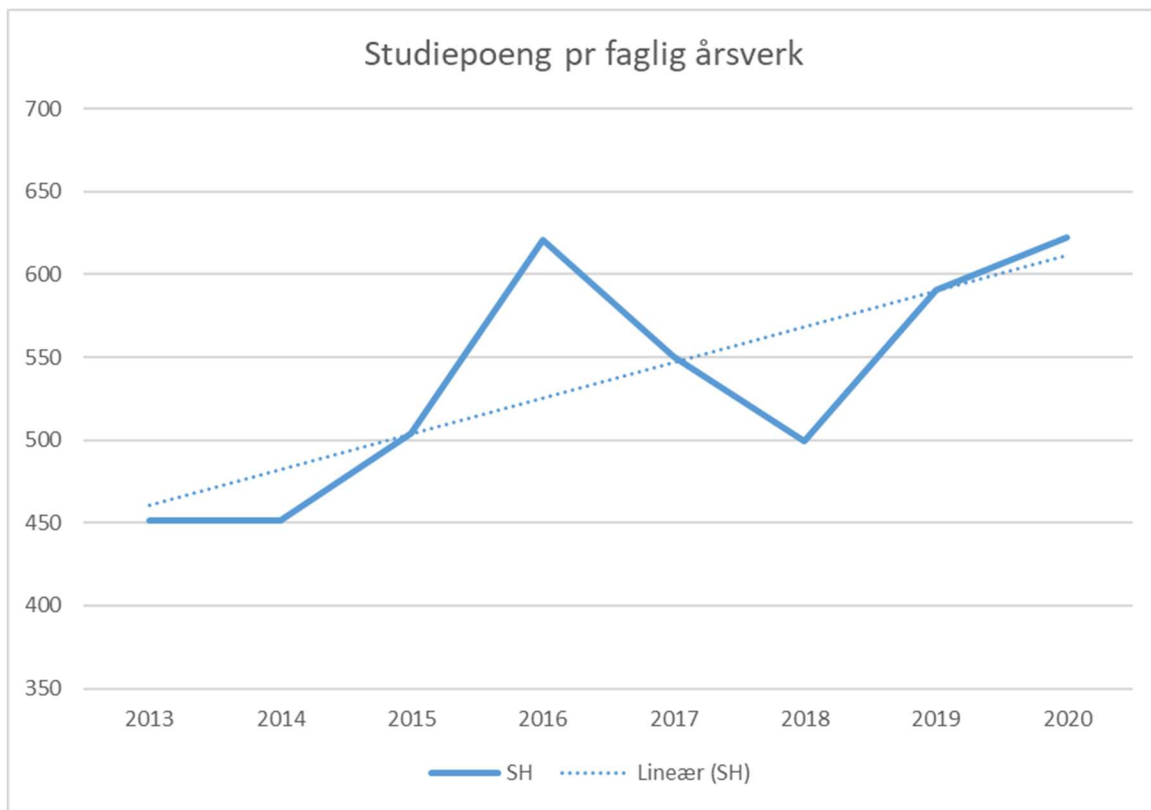
- Barnehagelærerutdanning: 20
- Lærerutdanning: 40

Vi kommer heller ikke i 2020 i nærheten av måltallene. Vi hadde 10 kandidater på barnehagelærerutdanning og 9 på lærerutdanning. Årsakene til dette er omtalt flere andre steder i årsrapporten og kan kort sammenfattes som Steinerhøyskolens hovedutfordring. Kandidattallene blir heller ikke vesentlig høyere i 2021 og 2022.

Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

Styringsparameter: Studiepoeng pr faglig årsverk

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
452	451	504	621	551	500	590	623



Kurven påvirkes av stagnasjon i antall studenter og en stor andel deltidsstudenter. Likevel er den langsiktige tendensen god og tallet har aldri vært høyere enn i 2020.

Kvantitativ styringsparameter: Andel kvinner i dosent- og professorstillinger

Steinerhøgskolen har ved utgangen av 2020 fire tilsatte professorer i til sammen 2,8% stilling. En av disse er kvinne tilsatt i 100% stilling.

Resultater og måloppnåelse for midler tildelt over kap. 281 post 70⁴

Steinerhøgskolen har ikke mottatt midler over kapittel 281 post 70 i 2020.

Resultater og måloppnåelse for øvrige midler tildelt i supplerende tildelingsbrev i 2020³

Steinerhøgskolen har ikke blitt tildelt supplerende midler i 2020.

IV. Styring og kontroll i virksomheten

Vi har gode og effektive rutiner for styring og kontroll. Vi bruker et moderne, skybasert regnskapssystem. Dette muliggjør gode og effektive rutiner for behandling og attestering av bilag. Inngående fakturaer betales alltid på forfall. Innskjerping av purre- og inkassorutiner har medført minimale tap på krav.

Regnskapet er alltid ajourført og avsluttes hver annen måned. Ved regnskapsavslutning sammenlignes det mot detaljert budsjett, og eventuelle avvik blir fulgt opp.

Oppdatert prognose for året utarbeides ved hver regnskapsavslutning. Disse prognosene har vist seg å være pålitelige.

Økonomisk oppfølging er tema på alle styremøter, på utvalgte kollegiemøter, og på møtene i ledergruppen.

Effektivisering

Steinerhøgskolen arbeider bevisst med effektivisering. Det har vært en helt nødvendig del av arbeidet for å sikre en bærekraftig økonomi.

Studenter pr faglige årsverk (DBH): 18,28. Her er vi inne i en svakt stigende trend. Forholdstallet er lavere enn snittet blant de private høyskolene (29), men dette snittet drives opp av de større institusjonene. Vi er på linje med eller bedre enn de andre høyskolene på vår størrelse.

Studiepoeng pr faglig årsverk: 623. Se omtale og graf under sektormål 4 i kapittel III. Dette forholdstallet har en meget god utvikling. På grunn av høy andel deltidsstudenter vil vi alltid ligge under alle snitt, men flere private høyskoler har et lavere forholdstall.

Administrasjonens effektivitet: Med en administrasjon på bare 4,0 årsverk, er det åpenbart at vi er svært effektive. Men det gjør oss sårbare. Derfor vurderer vi å styrke administrasjonen i siste halvdel av 2021.

Sikkerhet og beredskap

Dette er utførlig omtalt i kapittel I, styrets årsberetning.

Likestilling, mangfold, diskriminering og tilgjengelighet

Dette er utførlig omtalt i kapittel I, styrets årsberetning.

³ Dette gjelder ikke midler over kap.281 post 70.

⁶ Opplegg omfatter systemer, rutiner og prosesser knyttet til bl.a. mål og resultatstyring, risikostyring og internkontroll, budsjett- og regnskap, prosjekt- og porteføljestyling, investeringsoppfølging og evaluering.

V. Vurdering av framtidsutsikter

Institusjonens samfunnsoppdrag og egenart

Steinerhøyskolen er den eneste høyskolen i Norden som tilbyr profesjonsutdanning og studier for steinerpedagoger og medarbeidere for skole, barnehager og sosialterapeutiske virksomheter på bachelor- og mastergradsnivå. Det steinerpedagogiske miljøet i Norge er lite, men behovene er like mangfoldige som i annen pedagogisk virksomhet. Det betyr at Steinerhøyskolen må kunne tilby både en viss bredde og fleksibilitet i studiene, og samtidig bevisst og aktivt rekruttere studenter fra hele Norden til profesjonsutdanningene og tilbud innenfor etter- og videreutdanning.

Utfordringer og framtidsutsikter

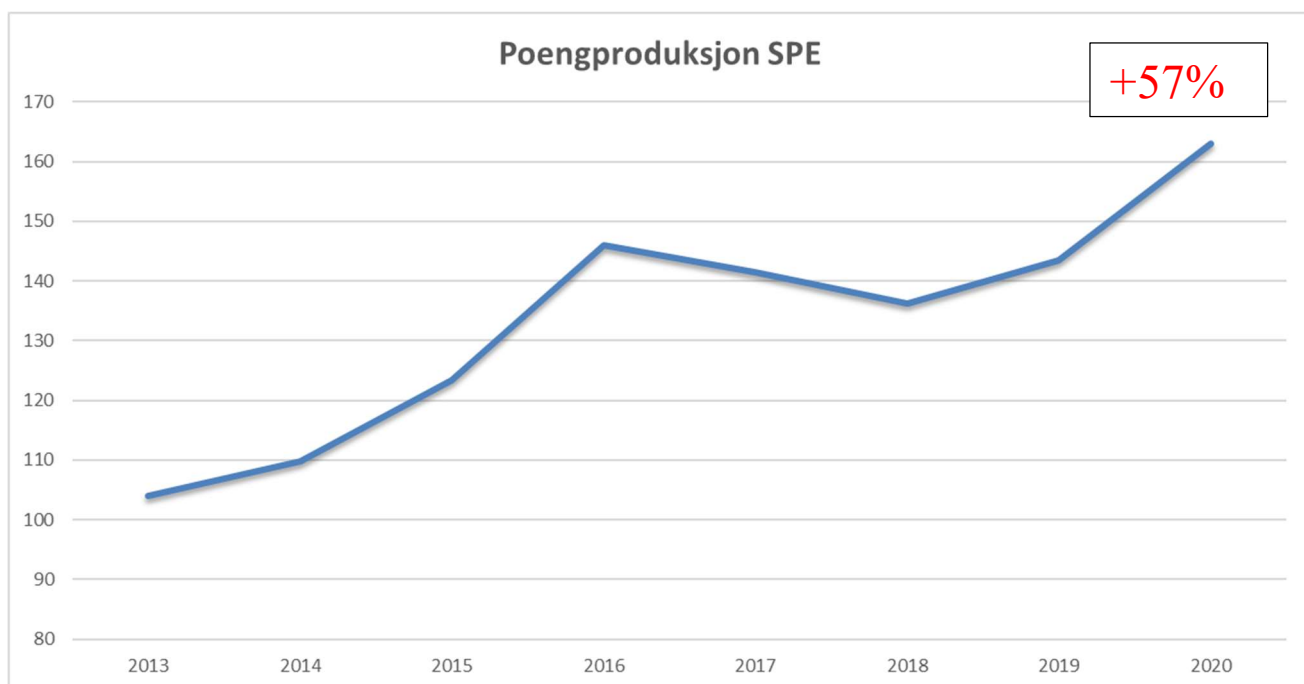
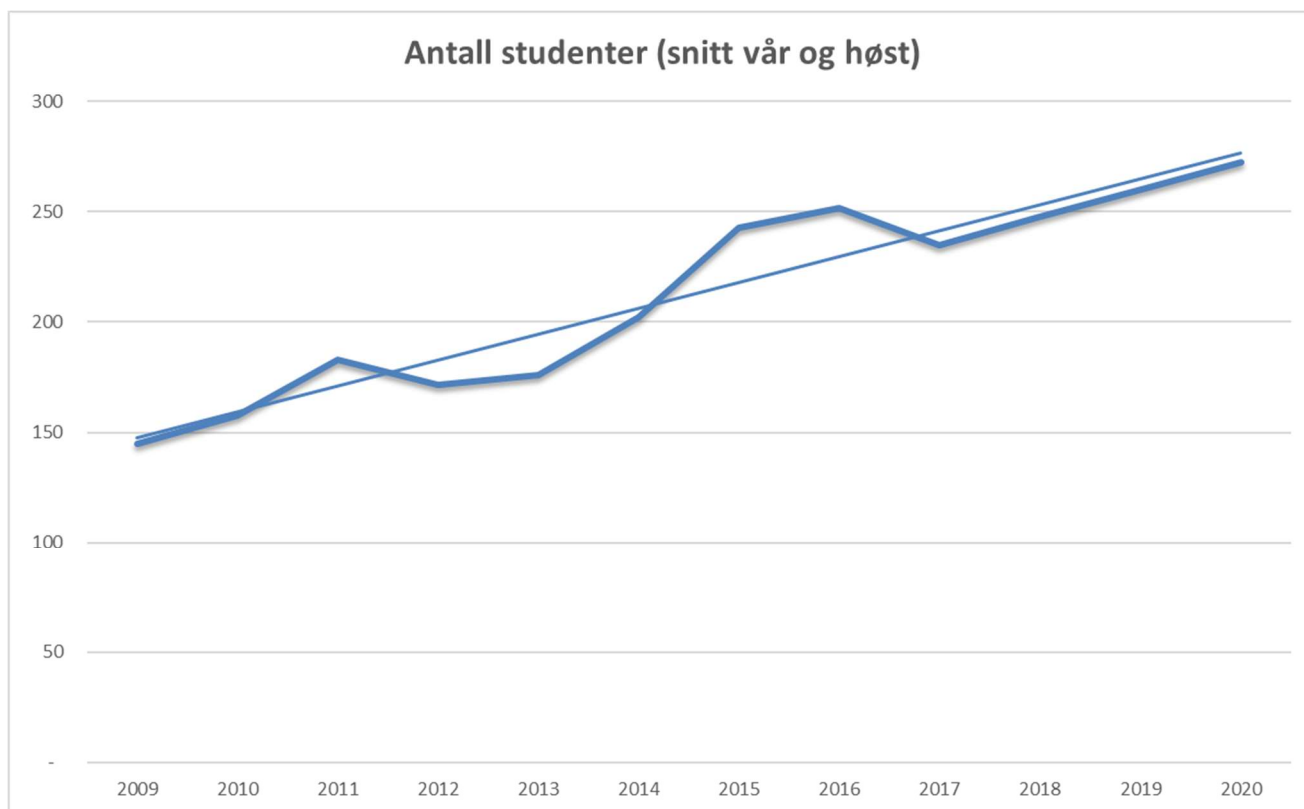
Steinerhøyskolens hovedutfordringer beskrives flere steder i dette dokumentet.

Det steinerpedagogiske miljøet i Norge teller ca. 30 skoler, 45 barnehager og 15 sosialterapeutiske institusjoner. Steinerhøyskolen skal dekke bredden av behov for grunn-, etter- og videreutdanning for alle disse aktørene. Per i dag er det mange tilbud og for få studenter på hvert av dem til å kunne drive kostnadseffektivt. På den annen side opprettholder høyskolen et fagmiljø og en bredde av tilbud som på sikt kan utdanne flere fremtidige pedagoger og sosialpedagoger enn i dag.

Situasjonsoversikt for Steinerhøyskolen:

- alle norske steinerpedagogiske institusjoner har behov for kvalifisert arbeidskraft
- Steinerhøyskolen har større kapasitet enn antall kvalifiserte søkere som tar imot tilbudt studieplass (tilstrømmingsproblem)
- studietilbudene ved Steinerhøyskolen har store utfordringer med ett eller flere av de kvantitative styringsparameterne knyttet til:
 - *antall søkere per studieplass*
 - *kandidater per program på bachelor- og masternivå*

Lav tilstrømming er i dag Steinerhøyskolens største trussel og en av hovedgrunnene til høyskolens andre utfordringer. Det er et tett samarbeid med praksisfelt og oppdragsgivere for å øke rekrutteringen til høyskolens studietilbud. Dette medførte en betydelig økning i både studenttall og poengproduksjon frem til 2016. Etter dette har vi opplevd stagnasjon, men både studenttall og studiepoengproduksjon øker igjen i 2020.



Framtidsutsiktene for Steinerhøyskolen kan være gode hvis høyskolen blir mer synlig, godt og tydelig profilert og spredd på viktige arenaer; gjennom aktiviteter og handlinger, i samfunnsdebattene, i nettverk og på andre måter. Dette vil gjøre Steinerhøyskolens studietilbud, idégrunnlag og verdier kjent for mange flere mennesker og kan på den måten være med på å øke tilstrømningen til studiene. I tillegg er det avgjørende at Steinerhøyskolens kandidater sikres gode overgangsmuligheter til annen høyere utdanning og kan oppnå

tilsettingskompetanse i offentlige skoler og barnehager. Dette vil gjøre profesjonsstudiene mer attraktive og bidra til at Steinerhøyskolens utdanninger blir et tryggere valg for unge mennesker.

Det var derfor en viktig milepæl at fellesgraden i samarbeid med OsloMet, 5-årig grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 med steinerpedagogikk, kunne starte opp høsten 2019. Det er nå 25 studenter på studiet.

Økt tilstrømning vil også påvirke gjennomstrømningen i studiene positivt og kan skape større faglig fokus og trykk i studentgruppene. Det vil gi økt økonomisk handlingsrom fordi studieavgifter og statsstøtte vil øke, og dette vil gjøre det mulig å nå resultater og mål tidligere.

De største fremtidige utfordringene ligger først og fremst på tre områder:

- rekruttere nok studenter til å sikre videre drift på kort sikt og dekke Steinerskolenes, -barnehagenes og de sosialterapeutiske virksomhetenes behov i fremtiden
- svare på myndighetenes krav til og ambisjoner for universiteter og høyskoler og ivareta Steinerhøyskolens formål og eksistensberettigelse
- sikre statsstøtten gjennom akkreditering av høyskolen

Risikovurdering og tiltak

Risikoen for ikke å oppnå målene er selvsagt til stede, men i Steinerhøyskolens detaljerte planer for 2021 er det lagt vekt på å sette søkelys på et oversiktlig antall tydelige og allerede kjente mål.

Ved å gjøre små endringer og tenke langsiktig er det mulig å nå mål om solide fagmiljøer. Samarbeidet med OsloMet vil også bidra til faglig utveksling og vil gi studenter og ansatte et større og rikere fagmiljø. Steinerhøyskolens økonomi er bærekraftig til tross for det forventede underskuddet i 2020. Dette vil bli snudd til overskudd i 2021.

Steinerhøyskolens prioriterte plan for 2021

Steinerhøyskolens prioriterte plan er en viktig del av høyskolens systematiske arbeid for å sikre og videreutvikle kvalitet. Steinerhøyskolens satsningsområder og tiltak er basert på analyser, vurderinger av erfaringer fra kvalitetssikringssystemet og konkretiseringer av mål fra ny strategisk langtidsplan 2021 – 2025. Prioritert plan 2021 forholder seg til sektormålene som gjelder for private høyskoler som mottar statstilskudd fra Kunnskapsdepartementet.

For å gjøre planen mer oversiktlig er hvert enkelt tiltak vektet med status og prioritet. Status sier hvor langt arbeidet med tiltaket er kommet. Status 1 betyr ikke påbegynt, mens status 5 betyr ferdig. Prioritet 1 er de viktigste tiltakene, prioritet 5 er de minst viktige. Totalscore er status multiplisert med prioritet. Lav score indikerer et viktig tiltak som knapt er påbegynt. Disse tiltakene er merket nedenfor. Det er nettopp disse vi vil starte med / bruke mest tid på.

Steinerhøyskolens egne mål, og som ikke inngår i KDs styringsparametere, er angitt med blå farge.

Sektormål 1: Høy kvalitet i utdanning og forskning

#	Mål 2020	Tiltak/Oppgaver	Status 1-5	Prioritet 1-5	Score Totalt
1.1	Øke tilstrømmingen til samtlige studietilbud, spesielt til grunnutdanningene og mastergradene – styrke rekrutterings- og markedsføringsarbeidet - bli mer synlig	- Styrket deltakelse i offentlig faglig utveksling og i samfunnsdebatten - Foredrag, kronikker, fagartikler og debattinnlegg - Øke aktiviteten på blogg, facebook, instagram - Revurdere og finpusse profilering - Aktiv bruk av studentene i markedsføringsaktiviteter - Arrangere kulturnatt - Utnytte studiebarometeret - Utføre målrettet markedsføring, blant annet basert på bedre analyser - Videreføre arbeidet med likeverdighet for Steinerpedagogisk barnehagelærerutdanning	2 2 1 1 3 1 2 4	3 3 1 3 4 3 4 2	6 6 1 3 12 3 8 8
1.2	Styrke relasjonene til norske og internasjonale samarbeidspartnere	- Styrke samarbeidet med steinerskolene, blant annet gjennom deltakelse på lærermøtene og i FAU-arbeidet - Opprettholde kontakten med de nordiske steinerpedagogiske utdanningsinstitusjonene - Styrke samarbeidet med og kompetansen til praksislærerne - Videreutvikle samarbeidet med Steinerskoleforbundet, Steinerbarnehageforbundet og Sosialterapeutisk Forbund - Styrke samarbeidet med Alanus Hochschule, Tyskland	2 4 2 2 2	3 4 3 2 2	6 16 6 4 4

#	Mål 2020	Tiltak/Oppgaver	Stat us 1-5	Prior itet 1-5	Score Totalt
1. 3	Gjennomføring av bachelor- og masterstudier KDs styringsparameter: ▪ Andelen studenter på bachelorutdanning som gjennomfører på normert tid (DBH) ▪ Andelen studenter på masterutdanning som gjennomfører på normert tid (DBH) Målsetting: Steinerhøyskolen skal ha bedre gjennomføring enn landsgjennomsnittet.	▪ Fortsette god veiledning og samtaler med studentene ved studiestart, fokus på gjennomføring ▪ Fortsette god oppfølging av hver enkelt student gjennom studieåret for å opprettholde studentenes motivasjon, gjennomføringsevne og poengproduksjon ▪ Involvere studentrådet og høre deres synspunkter, kartlegge hva studentene tenker om dette ▪ Vurdere mulige incentiver	4 4 3	4 4 3	16 16 9
1. 4	Videreutvikle struktur, innhold og organisering av lærerutdanningene, sosialpedagogikk og masterstudiet	▪ Fortsette økonomiseringen av studietilbudene, vurdere om det er mulig å gjøre mer: ▪ Redusere timeantall ▪ Fjernundervisning ▪ Vurdere fagplaner ▪	2 4 2	2 3 3	4 12 6
1. 5	Studentenes studieinnsats og tilfredshet KDs styringsparameter: ▪ Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltids-studenter (Studiebarometeret - NOKUT) ▪ Skår på hvordan studentene oppfatter studie-kvaliteten (Studiebarometeret - NOKUT)	▪ Drøfte resultater og eventuelle tiltak med studentene og i kollegiet ▪ Jobbe aktivt på områder med lavest skår ▪ Sørge for at vi ikke faller ut av studiebarometeret p.g.a. for få respondenter ▪ Målsetting: Fortsette å ligge helt i topp på studiebarometeret	2 2 2 5	4 3 2 2	8 6 4 10

#	Mål 2020	Tiltak/Oppgaver	Stat us 1-5	Prior itet 1-5	Score Totalt
1. 6	Styrke forskning og utvikling	▪ Ivareta akademisk frihet i forskning og undervisning ▪ Videreutvikle forskningsbasert undervisning ▪ Styrke de akademiske rammebetingelsene for nytenking i emner relatert til steinerpedagogikk ▪ Utvikle en pedagogisk, kunstnerisk og kritisk bevissthet om steinerpedagogikk som pedagogisk og kulturell aktør i dagens samfunn. ▪ Bidra til en akademisk og åpen diskurs på faglig høyt nivå om (i) hva som utgjør steinerpedagogikk i dag og om (ii) steinerpedagogikkens idegrunnlag i fortid og nåtid. ▪ Styrke steinerpedagogikkens diskursive potensial og samfunnsbidrag, der ingen kan påberope seg en høyere definisjonsmakt over begrepet «steinerpedagogikk». ▪ På ulikt vis involvere studenter i pågående forskningsprosjekter ved høyskolen. ▪ Følge opp plan for kompetanseheving og oppgradering til førstestillingskompetanse, se FoU-plan ▪ Utvikle forskningssamarbeidet i NORENSE	4 2 2 2 4 3 4 4 2	2 3 4 3 3 3 2 5	8 6 8 6 12 9 12 8 10

#	Mål 2020	Tiltak/Oppgaver	Stat us 1-5	Prior itet 1-5	Score Totalt
1. 7	Vitenskapelig publisering. KDs styringsparameter: • Antall publikasjonspoeng per faglig årsverk (DBH)	▪ Sørge for at alt blir registrert i Cristin ▪ Steinerhøgskolens tilsatte i førstestillinger skal årlig sende inn konferansebidrag og /eller en vitenskapelig publikasjon hvis ikke annet er avtalt ▪ Publisere profesjonsfaglige artikler på nettsidene våre ▪ Gjennomgå fagområdene for å finne tema for faglig formidling på litt lengre sikt, konkretisere prosjekter for hvert program ▪ Aktivt drive det fagfelleverderte tidsskriftet RoSE (Research on Steiner Education) sammen med Alanus Hochschule i Tyskland	5 2 2 2 3	2 2 3 3 2	10 4 6 6 6

Sektormål 2: Forsking og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

#	Mål 2020	Tiltak/Oppgaver	Stat us 1-5	Prior itet 1-5	Score Totalt
2. 1	KDs styringsparameter: ▪ Andel masterkandidater sysselsett i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning (Kandidatundersøkelsen – NIFU)	▪ Forespørre masterkandidatene om hva som var deres sysselsetting et halvt år etter fullført utdanning	2	4	8
2. 2	KDs styringsparameter: ▪ Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk (DBH)	▪ Øke omfanget av etterutdanning og foredragsvirksomhet (Ikke BOA etter KDs definisjon): ○ Steinerpedagogikk ○ Skoleadministrasjon og skoledrift ▪ Arrangere seminarer og konferanser, bl.a. Oslokurset 2020 (Ikke BOA etter KDs definisjon) ▪ Prosjekter og utredningsarbeid: videre arbeid med læreplanene for steinerskolene (innenfor KDs definisjon av BOA)	2 3	2 3	4 9

Sektormål 3: God tilgang til utdanning

#	Mål 2020	Tiltak/Oppgaver	Status 1-5	Prioritet 1-5	Score Totalt
3.1	KDs styringsparameter: ▪ Kandidattall på helse- og lærerutdanningene, jfr. måltall	▪ (Ref. 1.1) Øke tilstrømmingen til samtlige studietilbud	1	1	1
3.2	Fleksibilitet og mobilitet	▪ videreutvikle mulighetene til å ta enkeltemner fra utdanningene, regionalt/sentralt ▪ utrede muligheter for mer nettbasert undervisning, ▪ utrede muligheten for å gjøre videoopptak av forelesninger ved høyskolens utdanninger	4 3 2	2 2 3	8 6 6

Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

#	Mål 2020	Tiltak/Oppgaver	Stat us 1-5	Prior itet1 -5	Score Totalt
4.1	KDs styringsparameter: ▪ Antall studiepoeng per faglig årsverk (DBH)	▪ Sørge for riktig bemanning og bruk av faglig tilsatte ▪ Kontinuerlig overvåking av poengproduksjon ▪	3 2	2 2	6 4
4.2	Samarbeid med støttespillere i sektoren	▪ Skape et mer forpliktende samarbeid med det steinerpedagogiske miljøet ▪ Videreutvikle samarbeidet med OsloMet ▪	1 2	3 2	3 4
4.3	Ansatte og lønn	▪ Fokus på effektivitet, holde budsjettet ▪ Rutiner for introduksjon av nye ansatte ▪	4 4	2 3	8 12
4.4	Fokus på arbeidsmiljø	▪ Kartlegging og handlingsplan ▪	3	3	9
4.5	KDs styringsparameter: ▪ Andel kvinner i dosent- og professorstillinger (DBH)	▪ Etterstrebe kjønnsmessig likestilling under ellers like vilkår	5	4	20
4.6	Akkreditering av Steinerhøgskolen	▪ Arbeide for akkreditering av høyskolen innen 3 år	1	1	1

Budsjett for 2021

hele tusen	Budsjett 2021	Regnskap 2020	
Driftsinntekter			
Offentlige tilskudd	18 129	14 643	1)
Salgsinntekter	8 127	6 542	2)
Andre driftsinntekter	2 601	2 657	
Sum driftsinntekter	28 857	23 842	
Driftskostnader			
Varekostnad	1 531	458	2)
Lønn og andre personalkostnader	20 571	18 821	
Andre driftskostnader	5 945	5 766	
Sum driftskostnader	28 047	25 045	
Ordinært driftsresultat	810	-1 203	
Finansinntekter og kostnader	-	-1	
Resultat av finansposter	-	-1	
Resultat før skatt	810	-1 204	
Skattekostnad		-	
Årsresultat	810	-1 204	

Budsjettet er preget av stabilitet og god kontroll. Det er relativt få endringer fra 2020:

1. Statsstøtten øker betydelig som følge av den nye 5-årige mastergraden i samarbeid med OsloMet.
2. Vi regner med å kunne øke kursaktivitetene i andre halvår. Dette påvirker både inntekter og kostnader
3. Lønnskostnadene øker med 9%. Dette skyldes at vi med forventninger om en bærekraftig økonomi kan øke antall årsverk. Det vil ikke bli gitt lønnstillegg i 2021.

VI. Foreløpig årsregnskap

Nedenstående oppstilling er hentet fra rapporteringen til DBH.

Dette representerer også det endelige, reviderte regnskapet.

Virksomhetens navn: Steinerhøyskolen			
Org.nr: 971513470			
Resultatregnskap			
<i>Beløp i 1000 kroner</i>			
	Note	31.12.2020	31.12.2019
Driftsinntekter			
Offentlige tilskudd	1B	14 643	15 190
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1B	0	0
Salgsinntekter	1B	6 542	8 331
Andre driftsinntekter	1B	2 657	1 496
Sum driftsinntekter		23 842	25 017
Driftskostnader			
Varekostnad ¹⁾		458	1 492
Lønnskostnader	2	18 821	17 353
Avskrivninger	7,8	143	157
Nedskrivninger	7,8	0	0
Andre driftskostnader	3	5 623	5 832
Sum driftskostnader		25 045	24 834
Driftsresultat		-1 203	183
Finansinntekter og -kostnader			
Finansinntekter	4	19	45
Finanskostnader	4	20	20
Resultat av finansposter		-1	25
Resultat før skattekostnad		-1 204	208
Skattekostnad ¹⁾		0	0
Årsresultat		-1 204	208
Disponeringer og overføringer av årsresultat			
Til/fra annen egenkapital	12	-1 204	208
Konsernbidrag ¹⁾		0	0
Andre disponeringer ¹⁾		0	0
Sum disponeringer		-1 204	208

Virksomhetens navn: Steinerhøyskolen			
Balanse - eiendeler			
<i>Beløp i 1000 kroner</i>			
EIENDELER	Note	31.12.2020	31.12.2019
A. Anleggsmidler			
I. Immaterielle eiendeler			
Rettigheter, konsesjoner m.v.	7	0	0
Utsatt skattefordel ¹⁾		0	0
Goodwill ¹⁾		0	0
Sum immaterielle eiendeler		0	0
II. Varige driftsmidler			
Tomter	8	0	0
Bygninger og annen fast eiendom	8	0	0
Maskiner og anlegg	8	0	0
Driftsløsøre, verktøy og lignende	8	504	647
Anlegg under utførelse	8	0	0
Sum varige driftsmidler		504	647
III. Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i datterselskap ¹⁾		0	0
Investeringer i annet foretak i samme konsern ¹⁾		0	0
Lån til foretak i samme konsern	6	0	0
Investeringer i tilknyttet selskap ¹⁾		0	0
Lån til tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet	6	1 949	1 949
Investeringer i aksjer og andeler ¹⁾		0	0
Obligasjoner ¹⁾		0	0
Andre fordringer ¹⁾		0	0
Sum finansielle anleggsmidler		1 949	1 949
B. Omløpsmidler			
I. Varer			
Varebeholdninger ¹⁾		0	0
Sum varer		0	0
II. Fordringer			
Kundefordringer	9	299	359
Andre fordringer	6, 9	128	133
Krav på innbetaling av selskapskapital ¹⁾		0	0
Sum fordringer		427	492
III Investeringer			
Aksjer og andeler i foretak i samme konsern ¹⁾		0	0
Markedsbaserte aksjer ¹⁾		0	0
Markedsbaserte obligasjoner ¹⁾		0	0
Andre finansielle instrumenter ¹⁾		0	0
Sum investeringer		0	0
IV Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd		3 172	3 458
Kontanter og kontantekvivalenter		0	0
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		3 172	3 458
SUM EIENDELER		6 052	6 546

Virksomhetens navn: Steinerhøyskolen			
Balanse - gjeld og egenkapital			
Beløp i 1000 kroner			
EGENKAPITAL OG GJELD	Note	31.12.2020	31.12.2019
C. Egenkapital			
I. Innskutt egenkapital			
Selskapskapital	12	140	140
Overkurs	12	0	0
Annen innskutt egenkapital	12	0	0
Sum innskutt egenkapital		140	140
II. Opptjent egenkapital			
Bundet egenkapital	12	0	0
Annen opptjent egenkapital	12	1 550	2 754
Sum opptjent egenkapital		1 550	2 754
Sum egenkapital		1 690	2 894
D. Gjeld			
I. Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser ¹⁾		0	0
Statstilskudd - investeringsformål ¹⁾		0	0
Andre investeringstilskudd ¹⁾		0	0
Utsatt skatt ¹⁾		0	0
Andre avsetninger for forpliktelser ¹⁾		0	0
Sum avsetning for forpliktelser		0	0
II. Annen langsiktig gjeld			
Konvertible lån ¹⁾		0	0
Obligasjonslån ¹⁾		0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	10	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	6, 10	0	0
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III. Kortsiktig gjeld			
Konvertible lån ¹⁾		0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	10	5	5
Leverandørgjeld		429	361
Betalbar skatt ¹⁾		0	0
Skyldig offentlige avgifter		1 476	1 344
Annen kortsiktig gjeld	6, 11	2 452	1 942
Sum kortsiktig gjeld		4 362	3 652
Sum gjeld		4 362	3 652
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		6 052	6 546

Virksomhetens navn: Steinerhøgskolen			
Kontantstrømoppstilling (indirekte modell)			
<i>Beløp i 1000 kroner</i>			
	Note	31.12.2020	31.12.2019
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Resultat før skattekostnad		-1 204	208
Periodens betalte skatt		0	0
Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler		0	0
Ordinære avskrivninger		143	157
Nedskrivninger av anleggsmidler		0	0
Periodisert inntektsføring av tilskudd		0	0
Endring i varelager		0	0
Endring i kundefordringer		60	5
Endring i leverandørgjeld		68	-62
Endring i pensjonsforpliktelse		0	0
Endring i andre avsetninger		647	82
Endring i andre tidsavgrensingsposter		0	0
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		-286	390
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		0	0
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		0	0
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak		0	0
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak		0	0
Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer		0	0
Innbetalinger ved salg av andre investeringer		0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		0	0
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Innbetalinger av statstilskudd, husbank- og andre tilskudd		0	0
Utbetalinger av statstilskudd, husbank- og andre tilskudd		0	0
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld		0	0
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld		0	0
Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld		0	0
Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld		0	0
Netto endring i kassekreditt		0	0
Innbetalinger av egenkapital		0	0
Tilbakebetalinger av egenkapital		0	0
Utbetalinger av utbytte		0	0
Innbetalinger av aksjonærbidrag		0	0
Innbetalinger av konsernbidrag		0	0
Utbetalinger av konsernbidrag		0	0
Andre innbetalinger ved finansieringsaktiviteter		0	0
Andre utbetalinger ved finansieringsaktiviteter		0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		0	0
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter		0	0
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		-286	390
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		3 458	3 068
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		3 172	3 458

Virksomhetens navn: Steinerhøgskolen			
Kontantstrømoppstilling direkte modell)			
Beløp i 1000 kroner			
	Note	31.12.2020	31.12.2019
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter			
Innbetalinger			
innbetalinger av tilskudd fra fagdepartementet		14 643	15 190
innbetalinger av tilskudd fra andre departementet		0	0
innbetalinger fra salg av varer og tjenester		7 357	8 961
innbetalinger avgifter, gebyrer og lisenser		0	0
innbetalinger av tilskudd og overføringer		0	0
innbetalinger av refusjoner		0	0
andre innbetalinger		1 970	1 117
Sum innbetalinger		23 970	25 268
Utbetalinger			
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader		-18 753	-17 415
utbetalinger ved kjøp av varer og tjenester		-6 013	-7 386
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter		0	0
utbetalinger til andre virksomheter		0	0
andre utbetalinger		510	-77
Sum utbetalinger		-24 256	-24 878
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		-286	390
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		0	0
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		0	0
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak		0	0
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak		0	0
Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer		0	0
Innbetalinger ved salg av andre investeringer		0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		0	0
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Innbetalinger av statstilskudd, husbank- og andre tilskudd		0	0
Utbetalinger av statstilskudd, husbank- og andre tilskudd		0	0
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld		0	0
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld		0	0
Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld		0	0
Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld		0	0
Netto endring i kassekreditt		0	0
Innbetalinger av egenkapital		0	0
Tilbakebetalinger av egenkapital		0	0
Utbetalinger av utbytte		0	0
Innbetalinger av aksjonærbidrag		0	0
Innbetalinger av konsernbidrag		0	0
Utbetalinger av konsernbidrag		0	0
Andre innbetalinger ved finansieringsaktiviteter		0	0
Andre utbetalinger ved finansieringsaktiviteter		0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		0	0
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter		0	0
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		-286	390
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		3 458	3 068
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		3 172	3 458
Avstemming			
Resultat før skattekostnad		-1 204	208
Periodens betalte skatt		0	0
Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler		0	0
Ordinære avskrivninger		143	157
Nedskrivninger av anleggsmidler		0	0
Periodisert inntektsføring av tilskudd		0	0
Endring i varelager		0	0
Endring i kundefordringer		60	5
Endring i leverandørgjeld		68	-62
Endring i pensjonsforpliktelse		0	0
Endring i andre avsetninger		647	82
Endring i andre tidsavgrensningsposter		0	0
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		-286	390

Ledelseskommentarer til foreløpig regnskap 2020

Steinerhøyskolen er en stiftelse med flere akkrediterte studieprogram.

Steinerhøyskolens formål:

Stiftelsens formål er å tilby lavere og høyere grads utdanning innen steinerpedagogikk, tilby etter- og videreutdanning, drive forskning og utviklingsarbeid, samt bidra til forskerutdanning innenfor fagområdet.

Stiftelsen baserer sin virksomhet på et antroposofisk idégrunnlag. Stiftelsen skal også formidle og informere om steinerpedagogikk i offentligheten.

Bekreftelse

Jeg bekrefter at regnskapet er avlagt i henhold til regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk, og presentert i samsvar med de oppstillingsplaner og særskilte krav til regnskapsopplysninger som Kunnskapsdepartementet har fastsatt, med opplysning om eventuelle avvik.

Regnskapet gir et dekkende og rettviseende bilde av høyskolens økonomiske stilling, med opplysning om eventuelle særlige forhold.

Regnskapet for 2020 er ferdig revidert.

Nøkkeltall

hele tusen	Budsjett 2021	Budsjett 2020	Regnskap 2020	Regnskap 2019
Driftsinntekter				
Offentlige tilskudd	18 129	14 643	14 643	15 190
Salgsinntekter	8 127	7 834	6 542	8 331
Andre driftsinntekter	2 601	2 591	2 657	1 496
Sum driftsinntekter	28 857	25 068	23 842	25 017
Driftskostnader				
Varekostnad	1 531	1 423	458	1 492
Lønn og andre personalkostnader	20 571	19 349	18 821	17 353
Andre driftskostnader	5 945	5 694	5 766	5 989
Sum driftskostnader	28 047	26 466	25 045	24 834
Ordinært driftsresultat	810	-1 398	-1 203	183
Finansinntekter og kostnader	-	10	-1	25
Resultat av finansposter	-	10	-1	25
Resultat før skatt	810	-1 388	-1 204	208
Skattekostnad			-	-
Årsresultat	810	-1 388	-1 204	208
Andel statsstøtte	63 %	58 %	61 %	61 %

Omtale av vesentlige endringer i resultat- og balanseposter i forhold til tidligere årsregnskap

Regnskapet for 2020 er ikke preget av samme stabilitet som vanlig. Derfor er det flere endringer å kommentere:

- Statsstøtten for 2020 er lavere enn for de to foregående år, men tilskuddsbrevet for 2021 viser at nedgangen er forbigående og blir mer enn reversert i 2021.
- Salgsinntektene er sterkt preget av pandemien. Nesten all kursvirksomhet måtte avlyses.
- Andre driftsinntekter øker med hele 78%. Dette skyldes at vi har fått på plass faste bidrag fra våre viktigste samarbeidspartnere. Bidragene utgjør nesten 2 mill. pr. år.
- Lønn øker med 8%. Dette skyldes et årsverk mer enn i 2019 og et lenge planlagt lønnsløft.
- Varekostnadene preges av avlyste kurs. Vi klarte å avlyse kursene tidlig nok til å unngå det meste av kurskostnadene.
- Andre driftskostnader er nærmest stabile.
- På balansesiden er det bare mindre endringer. Totalkapitalen går litt ned og likviditeten er enda bedre enn for et år siden. På grunn av årets underskudd går egenkapitalen ned fra 44% til 28%.

Omtale av vesentlige avvik mellom resultatbudsjett og resultatregnskap for 2020

Som vanlig har vi bare små avvik fra budsjettet. Eneste signifikante avvik skyldes bortfall av kursinntekter og tilhørende kostnader. Underskuddet er litt mindre enn budsjettet og vil bli snudd til overskudd i 2021.

Gjennomførte investeringer og planlagte investeringer

Vi har ikke gjennomført investeringer i 2020, og det er heller ikke planlagt investeringer av betydning for de kommende år. Det er heller ikke nødvendig for å sikre høyskolens drift.

Vurdering av høyskolens drift i regnskapsperioden

Vi har svært god kontroll på høyskolens drift og økonomi. Vi er inne i en lengre periode med sunn og stabil økonomi. Unntaket er 2020, men dette underskuddet ble forutsagt allerede i ledelseskommmentarene for 2 år siden. I 2021 vil vi igjen gå med overskudd.

Trender og utvikling i inntekter og sentrale kostnader

Statsstøtten, som utgjør rundt 60% av inntektene, var nesten stabil fra 2013 til 2016. Etter en mindre økning i 2017 ble økningen på hele 2,5 mill. / 20% fra 2017 til 2018. Nå har statsstøtten igjen vært stabil gjennom 3 år, men i 2021 vil støtten igjen øke kraftig. Dette skyldes den nye, 5-årige lærerutdanningen.

For 5 år siden var vi i en situasjon hvor lønnskostnadene måtte reduseres. Antall årsverk ble redusert og er fortsatt på samme nivå. I 2018 ble det gitt lønnstillegg etter flere års stillstand. Lønnsnivået ble så frosset i 2019, men ble økt med 7% i 2020. Denne økningen bidrar til mer konkurransedyktige lønninger og har vært planlagt i lang tid, men som tabellen ovenfor viser, medfører det en betydelig kostnadsøkning. I 2021 vil vi ikke øke lønnsnivået, men vi vil øke bemanningen noe.

Andre driftskostnader har økt med 40% siden «krisenivået» i 2016, men har de siste par årene stabilisert seg på et nivå som anses tilstrekkelig.

Disponering av overskudd

Underskuddet på kr. 1.204.000 dekkes av annen egenkapital.

Revisor

Høyskolens revisor er Tor-Henning Carlsen, RevisorCirkelen Tønsberg AS.

Vennlig hilsen

STEINERHØYSKOLEN



Dagny Ringheim
Rektor